

Min oldefar Christian Nicolaisen

- og lidt om krønikeskriveren fra Ydby

af Egon Nicolaisen, Hurup

Under oprydning i gamle papirer har jeg fundet nogle avisudklip vedrørende min oldefar. Jeg har aldrig kendt ham, da han døde to år før jeg blev født.

Christian Nicolaisen blev født d. 23. maj 1851 i Boddum, og kom som ni-årig dreng ud at tjene om sommeren, de tre første somre på Boddumbisgård. Han blev ved at tjene på landet indtil han var 18 år gammel, hvorefter han tog arbejde på teglværket om sommeren og hjalp landmændene med tærskearbejde om vinteren.

Han måtte klare sig selv. Fra konfirmationen har han ikke fået nogen støtte, hverken fra forældre eller andre.

I 20 års alderen begyndte han at drive stude til Holsten til Husum marked. Det tog 2 til 3 uger at få studene drevet den lange vej. Der er ca. 40 mil (ca. 300 km.) fra Ydby til Husum. Vandringer blev foretaget i jernbeslåede træsko. Hjemrejsen tog ca. 4 dage, dengang kendte man jo ikke til tog eller biler.

Pengene for studene blev udbetalt til driverne, og de var et godt bytte for landevejsrøvere, derfor gik de altid tre sammen, og om natten var der altid en som holdt vagt. De har været udsat for at værten på herberget underrettede røverne når de kom, derfor måtte der også være vagt på der.

Da der i 1875 kom tog til Struer, blev rejsen jo betydelig lettere og hurtigere. En sådan rejse kunne indbringe 33 Kr. samt frit ophold på turen. Det var efter datidens forhold en ret betydelig sum. I 1878 ombyttede han de langmodige stude med heste til Hamborg marked.

Han har været på en mængde af Jyllands markeder og mange af gårdene med heste. Han har også rejst en del i Tyskland, og talte flydende tysk.

I 1876 blev Christian Nicolaisen gift og købte samtidig et lille hus i Helligsø for 600 Kr. Der var kun et værelse med lergulv. Der var lidt jord til ejendommen, så han kunne holde en ko. Det var under meget små forhold han startede som familiefar. I ægteskabet var der fire børn, dog mistede de det ene som barn.

I 1907 døde Christian Nicolaisens hustru, der

Ella Kronborg og Charles Nielsen, ca. 1950.

ved flid og sparsommelighed havde været ham en god medhjælp. Sidst i tyverne opførte han et hus i Gettrup for sine opsparede midler. Christian Nicolaisen døde d. 04-12-1931.

Kilderne til det meste af ovenstående er indleveret til Egnshistorisk arkiv i Hurup. Det fremgår også af materialet, at i 1910 var der lyngarealer på begge sider af amtsvejen mellem Gettrup og Vestervig. Da markerne senere blev opdyrket var der tydelige spor efter at de havde været opdyrket før lyngen bredte sig.

Den lokale fortæller

Charles Nielsen, Ydby har efterhånden skrevet om mange personer igennem tiden, nu synes jeg faktisk jeg burde skrive lidt om ham. Foruden at være en fortrinlig skribent skjuler der sig en lille komiker i ham, han er aldrig kedelig at tale med. Første gang jeg så Charles var da han og Aage J. Olsen kom til Ydby, jeg tror det var i 1947. De var meget unge og meget langhårede. I det lille bysamfund blev de fremmede lagt mærke til når de gik på vejen. Det eneste folk vidste var, at Charles var søn af Juliane på centralen.

De lejede et lille kælderlokale under el-installatør Chr. M. Pedersens fortov. Der blev flyttet maskiner ind i lokalet og de startede en fabrik op. Ingen vidste hvad de lavede, men der var meget snakken om de nye, ikke mindst fordi der jævnligt var en infernalsk spektakel i kælderen uden for arbejdstiden. Der blev gættet meget på hvad det kunne være, og mange troede i starten at de havde glemt at stoppe et eller andet, men så glemsomme kunne de vel ikke være flere gange. Det viste sig senere at det var

Staldfødrede oksne drives ad studevejen. (Foto fra bogen: Danmarks Folk).

en tromle til at rense diverse emner, den larmede så meget at det var umuligt at være i lokalet når den kørte, derfor startede de den når de kørte hjem.

Efterhånden blev det tydeligt hvad de lavede, der blev kørt primusbageovne og gasbageovne op på stationen til forsendelse.

Jeg havde altid ønsket at komme i lære som elektriker, men det var meget svært at finde en læreplads, ikke mindst fordi når man tjente på landet var man bundet et halvt år ad gangen og lærepladserne kunne dukke op på alle tidspunkter af året.

Første maj 1949 fik jeg arbejde hos Aage og Charles nede i kælderen. Det var en lærerig tid, og det jeg lærte der har jeg haft meget glæde af senere i livet. Jeg fik lært at slibe bor og drejestål indstilling af maskiner m.m. Fabrikens produktion var meget alsidig. Foruden primus- og gasbageovne diverse fastnøgler for primusapparater m.m., skøjtenøgler, hængelåse for elforsyningsselskabernes transformatorstationer og flere andre småting.

At være sammen med Charles i det daglige blev aldrig kedeligt, han havde sin helt egen måde at udtrykke sig på.

Han havde en hel del ord som han brugte når noget drillede ham, han kaldte dem for missionsbandeord. Jeg husker følgende af ordene, men der var sikkert flere "Havleme,

havlentudeme, hafleme, haflentudeme og bruseme".

Han var utroligt bange for at nogen skulle komme til skade. Hvis jeg ville flytte en tung kasse, var han der omgående for at stoppe mig, jeg sagde, at jeg var vant til løfte tunge ting fra min tid på landet, men det ændrede ikke noget han sagde "Når det giver et et stort skrald og blodet stråler ud af ryggen på dig er det for sent".

Jeg overværede mange heftige diskussioner når el-installatør Chr. M. Pedersen jævnligt kom på besøg, han var med i Jehovas Vidner. Selv om bølgerne gik højt når de kom ind på religion, tror jeg nok de var meget gode venner.

Charles har sagt, at da de kom til Ydby var de så fattige at de få billeder de havde, stod nede på gulvet, for de havde ikke råd til at købe søm, de havde måske heller ikke råd til at blive klippet. Det var vist en fast regel hvis der var noget jeg ikke forstod, skulle jeg sige til. Der blev så givet en grundig forklaring på problemerne, det lærte jeg meget af.

Det der kunne gøre Charles edder rasende var, når der kom gasovne retur fordi de var ødelagt under forsendelse. I den forbindelse kom han med denne udtalelse "Man skulle tro at DSB har en mand stående på stationen for at se om noget er kommet uskadet frem og er det tilfældet giver han det et ordentligt slag med en stor hammer."

Jeg var blevet så glad for faget at jeg gerne

ville i lære, men det var for specialiseret til at de måtte have lærlinge. Til gengæld skaffede de mig en læreplads som elektriker fra første november 1949. Jeg har aldrig fortrudt at jeg brugte et halvt år på fabrikken NOFA, tværtimod.

I 1951 byggede Charles nyt hus i Tvolm Det var blevet bedre tider, alle billeder havde fået et søm at hænge på.

Omkring 1954 overtog Charles hele firmaet

som enejer og i 1955 byggede han en ny fabriksbygning hjemme ved privat huset i Tvolm. Sortimentet blev udvidet med havemøbler og trillebøre for børn og voksne og meget andet. De forskellige datoer er lidt usikre, jeg har haft kontakt med Charles for at få de forskellige tider fastlagt, men han sagde at de eneste datoer han kunne huske var sin fødselsdag og juleaften. Han mente også det var underordnet for alt hvad der var mere end 10 år siden var der alligevel ingen der kunne huske.

Kilde: Sydthy Årbog 1999, side 108-110.